

RAPORT DE ACTIVITATE

pentru anul 2022

Programul de activități propus pentru anul 2022 a suferit modificări nedorite în prima parte a anului, o serie de acțiuni fiind zădărnicate (anulate / amânate) de evenimentele care au acaparat atenția publică începând cu sfârșitul lunii februarie – invadarea Ucrainei de către Rusia și escaladarea conflictului armat în țara vecină.

Procesul legislativ început anterior a fost continuat și s-a finalizat, la finalul lunii martie, prin actualizarea legii nr. 8 / 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, în acord cu prevederile Directivelor (UE) 789/2019 și 790/2019. Noile dispoziții se aplică tuturor contractelor de cesiune a drepturilor de autor încheiate începând cu data de 7 iunie 2022.

Relaxarea restricțiilor impuse de pandemie și posibilitatea organizării de evenimente cu prezență fizică a favorizat desfășurarea unor dezbateri cu accent pe provocările actuale ale profesiei de traducător literar și noutățile legislative în contextul actualizării legislației dreptului de autor în România și în celelalte țări membre UE:

- **23 ianuarie 2022 – lansarea online, pe pagina de internet a CEATL, a platformei [Companion for Literary Translators' Associations](#)**, dedicată sprijinirii asociațiilor de traducători literari cu informații, răspunsuri la întrebări, exemple de inițiative și acțiuni pentru creșterea vizibilității, bune practici în promovarea profesiei, posibile soluții la provocările întâmpinate în eforturile de asociere profesională. Inițiativă concretizată prin eforturile membrilor grupului de lucru pentru bune practici din cadrul CEATL: Lavinia Braniște și Simina Popa (ARTLIT), Iztok Ilc (DSKP, Slovenia), Kalina Janeva (MATA, Macedonia), Ika Kaminka (NO, Norvegia), Francesca Novajra (AITI, Italia), Eva Valvo (STRADE, Italia), Ela Varošanec (DHKP, Croația), Shaun Whiteside (TA, Marea Britanie).
- **februarie 2022 – publicarea raportului [Traducătorii pe copertă](#)**, elaborat de Grupul de Lucru European pentru Multilingvism și Traduceri din cadrul Comisiei Europene, în acord cu *Planul de lucru în domeniul culturii pentru perioada 2019 – 2022*. Raportul a fost alcătuit de un grup de experți din 16 state membre UE, care, din partea României, a inclus responsabili din Ministerul Culturii, specialiști în politici publice, reprezentanți ai mediului privat și ai asociațiilor de profesioniști, inclusiv AER, ARTLIT, FILIT Iași, ICR, traducători independenți și personalități din mediul universitar.
- **2 martie 2022 - [Să păstrăm războiul doar în cărți!](#)** 📖 - Mesaj de solidaritate cu poporul ucrainean, deplângând invadarea Ucrainei și exprimarea solidarității cu colegii ucraineni, traducători, scriitori, artiști, jurnaliști, cercetători, și cu întreaga populație refugiată din calea războiului. În calitate de traducători, adică de mijlocitori, membrii ARTLIT susțin întâlnirea pașnică dintre limbi, culturi, țări și popoare, și condamnă cu tărie orice agresiune armată.
 - **4 martie 2022 - Donație umanitară ARTLIT către organizațiile *Salvați copiii*** (programul *Protecția copiilor refugiați / Sprijin pentru Ucraina*) și *Crucea Roșie Română* (programul *Cauze urgente / Umanitatea nu are granițe*).

- **4 martie 2022:** proiecția filmului [Traducător perfect compus](#), de Alle Dicu, la Goethe-Institut București (Calea Dorobanți nr. 32), comisionat în cadrul platformei *Quote—Unquote*, parte din proiectul *On Labor & Affect*. Cu: traducătorul Andrei Anastasescu, vicepreședinte și membru fondator ARTLIT, Dragoș Dodu, Alle Dicu.
- **31 martie 2022** – [Promulgarea legii nr. 69 din 28 martie 2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 8 / 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe](#) - publicată în Monitorul Oficial nr. 321 / 01.04.2022. Modificările vizează cu precădere transpunerea în legislația națională a prevederilor Directivelor (UE) 789 / 2019 și 790 / 2019 și afirmă, printre altele, dreptul autorilor de a beneficia de o remunerație adecvată și proporțională și de a primi informații relevante din partea cesionarilor despre veniturile obținute din exploatarea comercială a operelor lor.
- **26 mai 2022** – [Atelier practic de traducere literară condus de Bogdan Ghiu](#), o întâlnire online găzduită de Institutul Francez din Cluj Napoca, în cadrul concursului de traducere a autorilor francofoni *Mot a monde*, adresat studenților înscriși la programe de licență și master din universitățile din România. Parteneri: Agenția Universitară a Francofoniei în Europa Centrală și de Est, ARTLIT – Association roumaine des traducteurs littéraires, Reprezentanța Organizației Internaționale a Francofoniei pentru Europa Centrală și de Est, Librăria Kyralina, Editura Casa Cărții de Știință, Atelierul de traduceri, Campus France Roumanie.
- **2 iunie 2022** – în cadrul Târgului de carte **Bookfest 2022: dezbaterea „[Traducători și redactori: ce fel de relație?](#)”, Scena AGORA. Din partea ARTLIT, Elena Richard și Loredana Voicilă au purtat un dialog cu redactorii și traducătorii Liviu Szoke și Dan Croitoru. Moderator: Bogdan Ghiu.**
- **15 iunie 2022** – publicarea [rezultatelor sondajului CEATL privind condițiile de lucru și remunerare ale traducătorilor literari europeni](#), sondaj desfășurat în perioada 18 mai - 21 iulie 2020. Au fost înregistrate 2980 chestionare completate de traducători de cărți, membri sau nu ai unei asociații de profil, datele colectate vizând experiența de lucru și specificul activității de traduceri literare ale respondenților, aspecte privind contractele de cesiune a drepturilor de autor și remunerarea, precum și recunoașterea profesională și vizibilitatea traducătorilor în țările în care își desfășoară activitatea. Membrii grupului CEATL pentru condițiile de lucru ale traducătorilor literari: Claudia Steinitz (VdÜ, Germania), Miquel Cabal-Guarro (AELC, Catalonia), Guðrún Emilsdóttir (BANDALAG ÞÝÐENDA OG TÚLKA, Islanda), Lara Hölbling-Matković (DHKP, Croația), Outi Järvinen (SKTL, Finlanda), Claudia Popa (ARTLIT).
- **18-22 mai, Sofia, Bulgaria** – [Adunarea Generală CEATL 2022](#) cu desfășurare mixtă (prezență fizică și online) a delegaților celor 30 de asociații membre. Reprezentanță ARTLIT: Simina Popa; delegat secund: Claudia Popa.
- **13 iulie 2022** – o nouă întâlnire din seria [Raftul traducătorului: scriitorul și traducătorul Cristian Fulaș](#) în dialog cu Mihaela Dedeoglu, realizatoarea emisiunii *Zebra* la RFI România. Dezbateri desfășurate cu prezență fizică la Cărturești Verona, transmisă live online, pe pagina de facebook a librăriilor Cărturești. Parteneri: ARTLIT, Fitalit, Editura Cartier, Editura Polirom, Editura Nemira, *O mie de semne*.
- **29 iulie 2022** - publicarea [rezultatelor sondajului CEATL realizat în perioada mai - iulie 2021, privind situația juridică și contractele traducătorilor literari din Europa](#). Rezultate valabile pentru situația anterioară armonizării legislației drepturilor de autor din țările membre UE în acord cu prevederile Directivei (UE) 790 / 2019. Din partea ARTLIT au participat: Simina Popa și Claudia Popa.

- **30 septembrie - Ziua Internațională a Traducătorilor 2022**: întâlnire cu traducători literari (din cadrul și din afara Asociației) și reprezentanți ai sectorului cultural, cu tema *Situația traducătorilor literari în Europa*: prezentarea rezultatelor sondajului CEATL privind practicile contractuale de cesiune a drepturilor de autor din 27 de țări europene, urmată de o discuție pe tema clauzelor potențial abuzive din contractele traducătorilor literari din România. Evenimentul a avut loc vineri, 30 septembrie, la ora 18:00, la Muzeul Național al Literaturii Române, București.
 - *La mulți ani, traducători! - colaj video* difuzat pe canalul YouTube_ARTLIT, cuprinzând pasaje din literatura universală în lectura celor care le-au tradus: Angela Bratsou, Elena Drăgușin Richard, Eliza Claudia Filimon, Mihaela Buruiană, Irina Borțoi, Mircea Sorin Rusu, Mirela Iacob.
 - 2 octombrie 2022: *Simina Popa despre Situația traducătorilor literari în Europa și în România* - interviu difuzat la Radio România Cultural în emisiunea *Revista literară radio*.
- **4 – 8 octombrie 2022**: parteneriat cu Muzeul Național al Literaturii Române și Institutul Cervantes pentru promovarea celei de-a III-a ediții a *Festivalului cultural latino-american*, organizat de PMB prin MNLR, cu sprijinul deosebit al Ambasadei Republicii Argentina, Ambasadei Republicii Brazilia, Ambasadei Republicii Chile, Ambasadei Republicii Cuba, Ambasadei Statelor Unite Mexicane în România, Ambasadei Republicii Peru, Ambasadei Republicii Orientale Uruguay în România: lecturi publice de poezie și proză din literatura latino-americană, conferințe, proiecții de filme artistice și documentare – o invitație adresată profesioniștilor din sectorul cultural și publicului larg de a descoperi diversitatea temelor și stilurilor abordate de scriitorii latino-americani și de a promova traducerea operelor lor în limba română.
- **octombrie 2022 – în cadrul Festivalului Internațional de Literatură și Traducere FILIT Iași 2022**
 - **21 – 22 octombrie - Întâlnire profesională între traducători, editori și manageri culturali** - Participă traducătorii de literatură română: Sindre Andersen (Norvegia), Angela Bratsou (Grecia), Péter Demény, Eta Hrubaru (România), Laure Hinckel (Franța), Eva Kenderessy (Slovacia), Steinar Lone (Norvegia), Bruno Mazzoni (Italia), Lora Nenkovska (Bulgaria), Marian Ochoa de Eribe (Spania), Gabi Reigh (Regatul Unit), Charlotte van Rooden (Țările de Jos), traducătorii în limba română Mariana Bărbulescu (germană), Camelia Crăciun (idiș), Bogdan Ghiu – președinte ARTLIT (franceză), Andrei Lazăr (franceză), Simina Răchițeanu (norvegiană) și managerii culturali: George Eltman, Deborah Harris (Israel), Simona Kessler (România), Carmen Mușat (România). Moderatoare: Monica Joița. **Partea I - *Literatura, traducerile și piața de carte în vremuri de pandemie și criză***: vineri 21 octombrie, Muzeul „Vasile Pogor”, Iași (str. Vasile Pogor nr. 4), Sala Studio J. **Partea a II-a – *Statutul și activitatea traducătorilor literari: provocări, riscuri și prognoze***, sâmbătă, 22 octombrie, Casa Muzeelor, Iași (str. Vasile Alecsandri nr. 6), Sala de conferințe
 - în cadrul **Atelierelor FILIT pentru traducători de literatură română**, organizate online de Memorialul Mihai Eminescu de la Ipotești: **atelier practic cu Bogdan Ghiu**: „Traducând Generația 80”, text de lucru: poemul „Budila-Express”, de Alexandru Mușina (fragmente) - prelegere, dialog și discuții aplicate pe text.

- **28 octombrie 2022** – [lansări de carte cu participarea traducătorilor Mirela Iacob și Bogdan Ghiu](#), în cadrul expoziției *On Her Side | De partea ei*, având în centrul atenției arta despre agresivitatea, violența și abuzul asupra femeilor | Centrul de Proiecte Timișoara. Un demers artistic multidisciplinar al Asociației Culturale Contrasens, curatoriat de Dana Sarmeș și Simona Constantin.
 - Byung-Chui Man, *Topologia violenței și Societatea paliativă*, traducere din limba germană de Mirela Iacob
 - Luc Boltanski, *Despre critică. Breviar de sociologie a emancipării*, traducere din limba franceză de Bogdan Ghiu
- **9 noiembrie 2022** – o nouă întâlnire din seria [Raftul traducătorului: traducătoarea Simina Popa](#) în dialog cu redactorul și traducătorul Dan Croitoru – cu ocazia centenarului nașterii marelui scriitor portughez Jose Saramago. Eveniment transmis live online, pe pagina de facebook a librăriilor Cărturești. Parteneri: ARTLIT, Fitalit, Editura Polirom.
- Pe tot parcursul anului 2022 a continuat, pe pagina de Facebook a Asociației, seria de informări din ciclul [#Ce-auMaiTradusMembriiARTLIT](#)

---//---